

במטעי פפאיה

סיור צוות מדריכי שה"מ בסוף מרס 1986

מאת סילויה גלפטר-רייך

בפפאיה מייחור – פירות סמוכים לקרקע

פריחה זכרית (בעץ ננסי)

פות במשך 3 שנים (ללא שתילים) מגיעות לכדי 2500 דולר לזונה למעשה, כעבור 3 שנים אפשר לכוות את הצמחים ולגדלם שוב מהגדס, אך דבר זה אינו כדאי

כמויות המים להשקיית פפאיה דומות לאלה הדרושות לאבוקדו כ-800 מ"ק לדונם בשנה.

מזור, ביקור במטע של לואיס אהרון. לואיס הוא גם, יורד אינדיאני מגדלי הפפאיה. ארגון זה הוקם לא-מכבר, ומטרתו לשמור על איכות השתילים המוצעים למכירה, על איכות הפרי הנשלח לשוק ועל המחיר. הארגון בא לידי הסכם עם "תנובה", ונקבע "מחיר הנמחה" (בסוף מרס היה מחיר ההנמחה בין 2.8 ל-4.5 ש"ח לק"ג, לפי איכות הפרי). המכירה היא באמצעות "תנובה" או באמצעות סיווגאים מורשים. הרחבת ענף הפפאיה תהיה תלויה, כמובן, באפשרויות יצוא לעת עתה כמות הפרי קטנה מאוד והמחירים בארץ גבוהים, ולכן אין יצוא. ברזיל היא הארץ העיקרית של יצוא פפאיה לאירופה – 10000 טונה בשנה, ואם ייצא נצטרך להתחרות עם ברזיל על השוק והפרי

הפפאיה *Carica papaya* היא צמח טרופי, ולמעשה אקלים הארץ אינו מתאים ביותר לגידול זה, אם כשל קור בחורף או כשל חום רב מדי בקיץ, בעת החנטה.

בכל זאת יש עניין בגידול זה (אולי בעיקר במסגרת חיפוש מיני עצי פרי נוספים על אלה המקובלים, שנטיעתם הוגבלה), ובשנים האחרונות הוחל בגידול פפאיה בחממות (לא מבוקרות-טמפרטורה).

ריבוי הפפאיה נעשה מזרעים או מהשרשת יחורים קדקודיים. בריבוי מזרעים אין אחדות בשתילים שמקבלים, אלא אם נעשתה ברירה רבת שנים לקבלת קו אחיד, ומהשרשת יחורים קדקודיים חומר הריבוי המצוי מועט. בזמן האחרון הוחל גם בתרבויות רקמה מזנים משוכחים, אך עד עתה התוצאות מעטות. הפפאיה היא צמח דו-ביתי, ולכן הכרחי לנטוע שתילים נקביים וזכריים במעורב; אך יש גם טיפוסים שהם דו-מיניים.

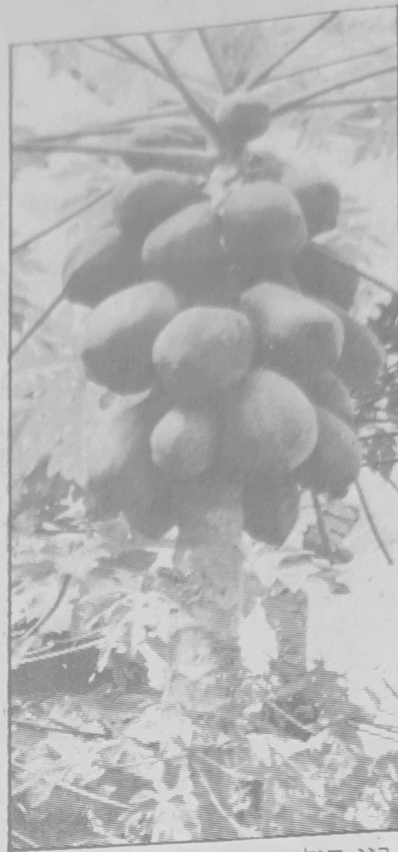
בסיור ביקרנו בחממות אצל משה בוגין מ"קבוצת מגדלי ירקות ברמות-השבים", אצל לואיס אהרון במזור ואצל שמעון סלע בצפריה. רמות השבים, המטע שביקרנו בו הוא למעשה מטע נסיוני (בהסכמתו ובעזרתו של משה בוגין), ניטע בספטמבר 1985. בחלקה זו זני פפאיה אחדים, זרעים ומגידול וגטטיבי. את מטע הזרעים נוטעים בצפיפות ואחר-כך מדללים על-ידי סילוק הזכרים המיותרים. את אלו אפשר להעביר לשטח של נטיעה חדשה, בריבוי הווגטטיבי יודעים מראש אם השתיל זכר או נקבה, ונוטעים בהתאם.

צמח פפאיה מייחור מתחיל לפרוח ולהניב סמוך יותר לקרקע, מאשר צמח זריע; ואילו בצמח הזריע מתחילה הפריחה בגובה רב יותר.

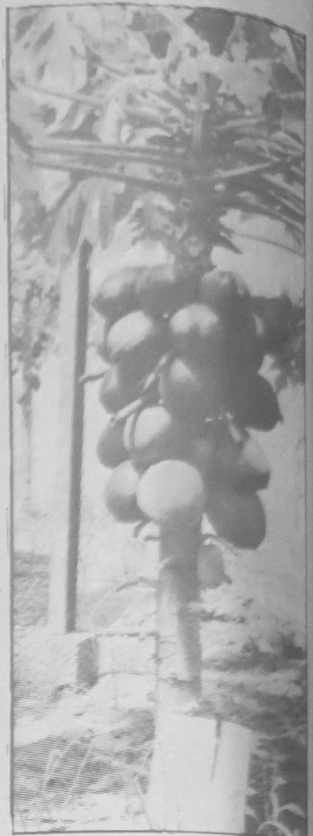
בדרך-כלל מגדלים את הפפאיה במשך 3 שנים. בגמר השנה הראשונה כבר יש פרי, לדברי המדריכים, בשנה השלישית אפשר להגיע ל-10 טונות פרי מצטבר ויותר לדונם. בתחשיב גם, ההוצאות השוטפות

צמח מריבוי וגטטיבי, ננסי.

בזן סולו — פרי גדול מאוד

צמח מריבוי וגטטיבי, נמוס פרי. השווה למחברת.

ניחה נקבית של פפאיה.

הרצוי באירופה הוא במשקל 400 — 500 גרם, והמשקל המרבי — 750 גרם. הפרי שלנו גדול מדי (1 — 1.5 ק"ג). קיימים מספר זנים מקובלים. כגון הזן סולו שהוא צהוב בפנים, והזן סאנריז שהוא אדום-בהיר ופריו טעים. קיימים גם מכלואים של שני הזנים, הנקראים "סנריז-סולו". סולו מותאם לאקלים טרופי ואינו מוצלח בארץ: הצמח גבוה מדי, הפרי לא יפה ולעתים מעוות. גם בגודל הפרי ואריאביליות רבה. בברזיל יש זנים מקומיים רבים, וכיחוד נפוץ תבריר מקומי של "סנריז-סולו", המצטיין באיכותו, והוא הזן העיקרי הנשלח לאירופה. ראוי לציין, שנוסף על גודל הפרי יש חשיבות לגבי הייצוא שהפרי יהיה חלק מבחון, מתוך וריחני, ורצוי — קליפה עבה (פחות רגיש). לואים התחיל לפני א שנים בבירור טיפוסים שונים של פפאיה, ויש לו מכלואים רבים, שבהם גם צאצאי הזן סולו.

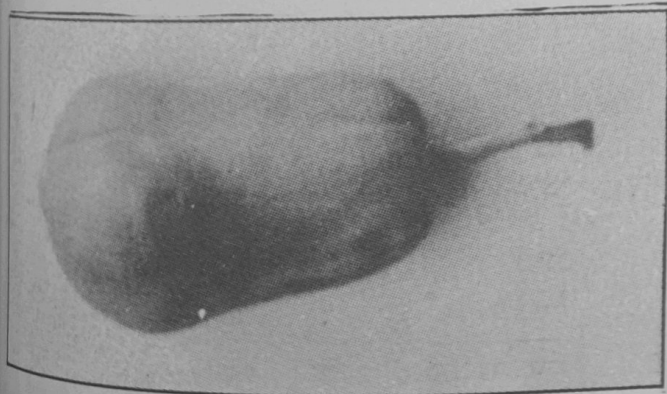
(המשך בעמוד הבא)

זריע נושא פרי.

המטע הקודם. המטע יפה מאוד, עם הרבה פרי. חשיבות רבה נודעת לפריחה קיצית. הפרחים הזכריים רגישים לטמפרטורות נמוכות וכשהן כאלה — אין להם אבקה.

לדברי סלע החל הקטיפה באוקטובר ונמשך ברציפות 6 חודשים. הפרי יפה, עם קליפה חלקה וכמעט אין נגיעות במזיקים. נגר מחלות ניתן ריסוס אחד במנכגן בתחילת החורף. כל הפרי נמכר בשוק המקומי.

פרי מעוות.

הפרי במקום גבוה בצמח.

צפריה. ביקור במטע של משפחת סלע. קיים מטע שלם של הפפאיה מייחורים. לנטיעה נבחרו 6 טיפוסים צמחים מברירה עצמית. המטע נטוע זו הפעם השנייה, מייחורים שנבחרו מטיפוסים מוצלחים של

פפאיה מייחור לעומת פפאיה מזרע